

مهارت های زندگی

مشاوره زیر گنبد فیروزه ای

(استفتائات فقهی در حوزه فراروان شناسی غیر معمول)

صلى الله عليه وسلم

انتشارات موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی

-
- عنوان: مشاوره زیر گنبد فیروزه ای (استفتائات فقهی در حوزه فراروان‌شناختی و طب غیرمعمول)
 - تألیف: سید محمدتقی علوی، محمدحسین قدیری
 - ویراستار:
 - ناشر: مرکز مشاوره ماوا موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی
 - تاریخ: ۱۳۹۴
 - تلفن: ۰۲۵-۰۸۸۲-۰۰۸۹۰۰۳۲۹

الهی یکتای بی‌همتایی، قیوم توانایی، بر همه چیز بینایی، در همه حال دانایی، از عیب مصفّایی، از شرک مبرّایی، اصل هر دوایی، داروی دل‌هایی، شاهنشاه فرمان‌فرمایی، معزز به تاج کبریاپی، به تو رسد ملک خدایی. الهی نام تو ما را جواز، مهر تو ما را جهاز، شناخت تو ما را امان، لطف تو ما را عیان. الهی ضعیفان را پناهی. قاصدان را بر سر راهی. مؤمنان را گواهی. چه عزیز است آن کس که تو خواهی.^۱

فهرست مطالب

۸	مقدمه
۸	ضرورت بحث
۹	علل استقبال از مباحث فراروان‌شناسی
۹	نقد کلی پدیده‌های فراروان‌شناختی
۱۰	معرفی منابع برای مطالعه بیشتر
۱۳	بخش اول: جن، جن‌زدگی و جن‌گیری
۱۳	الف: جن و علل اختلالات روانی
۱۴	جهل و خرافات ریشه مشکلات
۱۴	شایعات و شایعات
۱۵	سهم جن در اختلالات روانی (روان‌شناسی اسلامی)
۱۶	روش‌های علمی معتبر
۱۸	ب). همزاد
۱۹	نکته تربیتی:
۱۹	ج) پدیده فلج خواب یا بختک
۲۱	تصورات غلط
۲۱	نتیجه این که
۲۲	پرسش و پاسخ
۴۱	بخش دوم: تجرد نفس
۴۱	پرسش و پاسخ
۴۴	بخش سوم: جادو، سحر، بخت‌گشایی
۵۵	پرسش و پاسخ
۶۱	بخش چهارم:
۶۱	شور بودن چشم و چشم زخم
۶۳	پرسش و پاسخ
۶۸	بخش پنجم: فالگیری، طالع‌بینی، کف‌بینی و پیشگویی
۶۸	الف) ادراک فراحسی و جنبش فراروانی
۶۹	۱-۱- چشم سوم
۶۹	۱-۲- حس ششم
۷۰	پیش‌بینی وقایع
۷۰	انواع حس ششم
۷۰	نشانه‌ها
۷۱	داریم یا نداریم؟
۷۱	۱-۳- فالگیری و رمالی و تفاوت آن دو
۷۲	علل گرایش به فالگیری و رمالی

۷۲ (ب) چهره‌شناسی (قیافه‌شناسی)
۷۲ (ج) کف‌شناسی یا کف‌بینی:
۷۸ بخش ششم: قانون جذب و کتاب راز
۷۸ نقد کتاب راز
۸۰ پرسش و پاسخ
۸۰ ۱. فرق فال و تفال چیست؟
۸۳ بخش هفتم: ذکر درمانی، حرز درمانی، قرآن درمانی و دعا درمانی
۸۳ تاریخچه دعا درمانی
۸۵ نگرشی بر دعا درمانی و نقش آن در زندگی
۸۷ چند نظر دیگر درباره دعا
۸۷ نقش الفاظ و افکار و دعا بر آب
۸۸ دعا و میدان الکترومغناطیسی بدن
۸۸ دعانویسی
۸۹ دعانویس‌ها و سرکتاب بازکن‌های شاید
۹۰ پرسش و پاسخ
۱۰۴ بخش هشتم: استخاره و استشاره
۱۰۵ مهارت تصمیم‌گیری
۱۰۸ پرسش و پاسخ
۱۱۱ بخش نهم: هیپنوتیزم
۱۱۱ تاریخچه هیپنوتیزم
۱۱۱ تعریف هیپنوتیزم
۱۱۲ دو رویکردها
۱۱۳ مؤلفه‌ها و مراحل هیپنوتیزم
۱۱۳ هیپنوتیزم‌پذیری راحت یا سخت
۱۱۳ هیپنوتیزم‌پذیری سخت
۱۱۴ واقعیت‌هایی درباره هیپنوتیزم
۱۱۶ تبیین هیپنوتیزم
۱۱۷ خطرات دیگر
۱۱۷ تناسخ و هیپنوتیزم
۱۱۸ تأثیر هیپنوتیزم
۱۱۹ روان‌شناسی جنایی و قضایی و هیپنوتیزم
۱۲۰ هیپنوتراپی ترکیبی
۱۲۱ پرسش و پاسخ
۱۲۴ بخش دهم: هاله‌بینی، انرژی و سنگ‌درمانی
۱۲۴ (الف) تأثیر ستارگان بر سرنوشت ما
۱۲۴ (ب) ریکی (انرژی حیاتی)

۱۲۶.....	ج) فتک‌شویی.....
۱۲۸.....	هـ) سنگ درمانی (جواهر یا کریستال درمانی).....
۱۲۸.....	و) مغناطیس درمانی.....
۱۳۰.....	رابطه عرفان و درمان.....
۱۳۲.....	پرسش و پاسخ.....
۱۳۶.....	بخش یازدهم: تأثیر نام‌ها، اعداد و ماه‌های سال.....
۱۳۶.....	اثرات عدد شناسی بر روی انسانها.....
۱۳۷.....	پرسش و پاسخ.....
۱۴۰.....	تعبیر خواب.....
۱۴۲.....	بخش دوازدهم: رقص درمانی و موسیقی درمانی.....
۱۴۲.....	الف) رقص درمانی.....
۱۴۳.....	ب) موسیقی درمانی.....
۱۴۴.....	ج) نغمه درمانی قرآنی.....
۱۴۶.....	پرسش و پاسخ.....
۱۵۱.....	بخش سیزدهم: خنده درمانی و باشگاه خنده و دلکک درمانی.....
۱۵۱.....	الف) خنده درمانی.....
۱۵۱.....	فواید خنده برای سلامتی.....
۱۵۳.....	ج) دلکک‌درمانی.....
۱۵۳.....	پرسش و پاسخ.....
۱۵۷.....	بخش چهاردهم: آثار وضعی و تکوینی غذاها.....
۱۶۰.....	بخش پانزدهم: عرضه‌نویسی.....
۱۶۳.....	بخش شانزدهم: تکنیک‌های تنش‌زدایی (ریلکسیشن).....
۱۶۴.....	الف) مراقبه (تی ام).....
۱۶۵.....	ب) یوگا.....
۱۶۵.....	ج) ماساژ درمانی.....
۱۶۶.....	پرسش و پاسخ.....
۱۷۰.....	بخش هفدهم: متفرقه (قوانین و مقررات، اخلاق حرفه‌ای).....
۱۷۳.....	مشاوره احکام شرعی.....
۱۷۴.....	منابع.....

مقدمه

در این عصر فیلم‌ها، سریال‌ها و پویانمایی‌ها، کتاب‌ها و سایت‌ها^۱ و نرم‌افزارهای زیادی دربارهٔ معنویت و پدیده‌های فراروان‌شناختی مثل سحر، انرژی درمانی، کریستال‌درمانی، تعبیرخواب، احضار روح و جن، روان‌شناسی چهره، کف‌بینی و... تولید شده است. سازمان بهداشت جهانی رسماً «معنویت» را یکی از ابعاد بهداشت و رشد انسان در کنار بعد «زیستی»، «اجتماعی» و «روانی» معرفی کرده و دوران اخیر بازگشت جهان به معنویت نامیده است. در حوزه اختلالات روانی و پدیده‌های فراروان‌شناسی و طب غیرمعمول، زمینهٔ زیادی برای تحریف غیرعامدانه واقعیت توسط متخصصان و تحریف عامدانه توسط شیادان و رمالان و مدعیان عرفان کاذب و غیرمتخصصان متخصص نما وجود دارد، سه دلیل عمده آن عبارت است از:

الف) اختلالات روانی مثل اختلالات جسمی قابل لمس، عینی و محسوس نیست و افراد علل اختلالات روانی را به روشنی نمی‌یابند و نمی‌بینند.

ب) استفاده از خدمات روان‌درمانی و مشاوره و روان‌پزشکی هزینه‌بر (وقتی و مالی) است بنابراین زمینه تبلیغات مدعیان این خدمات با هزینه بسیار کم را زیاد کرده است.

ج) پدیده‌های فراروان‌شناسی و طب غیرمعمول مرتبط با اختلالات و پدیده‌های روانی برای ما مهم هستند که علل آنها ابهام زیادی دارند. «مهم بودن» و «مبهم بودن» دو منبع خرافه پرداز و شایعات‌ساز است و تحقیقات علمی و تجربی زیاد و قابل اعتمادی دربارهٔ آنها نشده است.

تمرکز و توجه به روش‌های قابل اعتماد تحقیق علمی و دینی یکی از راه‌های نظام بخشیدن به این پدیده‌ها و طب غیرمعمول مرتبط با پدیده‌های روانی، در مقام نظری و کاربرد است. از آنجا که قرآن و روایات معتبر متکی به علم نامحدود خدا و وحی خطاناپذیر است، در تعارض آموزه‌های دینی با برداشت‌های علمی و گمانه‌زنی، نظرات دینی مقدم است. در اینجا ابتدا برخی از پدیده‌های روانی و طب غیرمعمول مرتبط با فراروان‌شناسی را به طور مختصر بیان می‌کنیم و در آخر با پرسش‌هایی نظر مراجع تقلید و اسلام‌شناسان واقعی را جویا می‌شویم باشد که این کار گامی در پیشبرد علمی و استفاده صحیح و قانونی از پدیده‌های فراروان‌شناسی در تمام زندگی به خصوص حوزه مشاوره و روان‌درمانی شود.

ضرورت بحث

شاید سؤال شود که مباحث فراروان‌شناسی و طب غیرمعمول و مکمل^۲ که مرتبط با روان‌شناسی است چه ارتباطی به عنوان کتاب مشاوره زیر گنبد فیروزه‌ای (استفتائات فقهی در حوزه مشاوره و روان‌درمانی) دارد. پاسخ این است که: در عصر معنویت نسبت به گذشته مباحث فراروان‌شناسی رشد فراگیری در جامعه پیدا کرده است. این مباحث در قالب سایت‌ها، کتاب‌ها، سی‌دی، کارتون، مجله‌ها، مغازه‌های مخصوص لوازم و جلسات متنوع در شهرها رواج چشمگیری پیدا کرده است. افراد زیادی با پدیده‌های فراروان‌شناسی و طب نامتعارف همچون انرژی درمانی، و... ادعای «راهنمایی»، «مشاوره» و «روان‌درمانی» دارند یعنی

۱. رک: <http://www.tim.ir> و <http://kabook.ir> (آوردن نام این دو سایت به معنای تأیید همه محتوای آن از نظر مؤلف نیست. و الان در صدد ارزیابی و نقد آنها نیستیم).

۲. طب سه نوع است: طب سنتی، طب مدرن، طب جایگزین و مکمل. هر روش درمانی که خارج از محدوده‌ی روش‌های درمانی پزشکی جدید باشد، و اثربخشی آن هنوز به اثبات نرسیده باشد، طب مکمل و جایگزین و یا به اختصار CAM نامیده می‌شود؛ CAM مخفف واژه (Complementary and Alternative Medicine) است. طب مکمل شامل طب کل نگر (طب سوزنی، همیوپاتی، ریکی، فرادمانی، یوگاترپی و...) هم هست. در طب کل نگر علاوه بعد شیمیایی و فیزیکی بدن به بعد ذهنی و روحی و عوامل محیطی نیز توجه می‌شود. مثلاً گفته می‌شود وقتی مشکلات سنگین باشد ذهن قدرت هضم ندارد زخم معده می‌گیریم. (افسون حلقه‌ها، نقد و بررسی عرفن حلقه، علی ناصری راد، ص ۳۰)

ادعا دارند باید «شیوه‌ها و روش‌های فراروان‌شناختی» را به طور مستقل یا به شکل تلفیقی با دیگر «تکنیک‌های روان‌درمانی و مشاوره» برای کمک به سلامت روان (پیشگیری، درمان و بازآفرینی) به کار بست.

علل استقبال از مباحث فراروان‌شناسی

بدون جهت‌گیری جانبدارانه (رد یا قبول) و با استقراء و بررسی علمی می‌توان گفت مردم به علل مختلف از پدیده‌های فراروان‌شناسی همان اهداف روان‌شناسی را در حوزه روان‌شناسی مثبت، مشاور و روان‌درمانی دنبال می‌کنند. برخی از این علل تسهیل‌کننده، تسریع‌کننده و تثبیت‌کننده عبارت‌اند از:

راحت‌طلبی، اجتناب از مسؤلیت‌ها و اسناد شکست‌ها به بیرون و اسناد موفقیت‌ها به خود،^۱ رشد معنویت و بازگشت دنیا از عینی و تجربی اندیشیدن، عرفان‌های بسیار متنوع نوپدید کاذب^۲، سوء استفاده از مفاهیم و آموزه‌ها و باورها و مناسک دینی مردم (مثل کرامت، شفا، مهدویت، و...)، ترویج باورهای مسیحیت در قالب شبکه‌های متعدد ماهواره‌ای، سایت‌ها و کتب و نرم‌افزارهای رایگان، الگوگیری برخی از مدعیان شفا بخشی از روش کشیشان مدعی شفا^۳، استناد برخی از عرفان‌ها به درمان (عرفان‌درمانی و درمان با عرفان)^۴، خطای هاله‌ای نسبت به الگوها یا روش‌ها^۵، تفاوت روان‌شناختی زنان نسبت به مردان^۶، در دسترس بودن به خصوص در مناطق محروم، استدلال‌های احساسی، تلقین‌پذیری افراد (به خصوص خانم‌ها)، نتیجه‌گیری شتاب‌زده، حمایت نکردن بیمه‌های درمانی از درمان‌های روان‌شناختی و روان‌درمانگری معتبر، باورهای نادرست نسبت به روان‌شناس و روان‌پزشک و داروهای روان‌پزشکی، هراس از برچسب خوردن (دیوانه و...) با رجوع به روان‌شناس یا روان‌پزشک، میل به کشف قدرت‌های درون و آشنایی با قدرت اراده، میل به کشف نادانسته‌ها، ترویج درمان‌های فراروان‌شناسی توسط برخی از روان‌شناسان و پزشکان با نگاه علمی و برخی با نگاه سوداندیشی، توسعه افکار و تصورات و باورها و احساسات و هیجان‌های ماورایی با ابزار هنر (فیلم، داستان، سریال و کارتون‌ها، نقاشی و...)، کم هزینه بودن برخی از این روش‌ها نسبت به هزینه‌های درمان اختلالات روان‌شناسی، اجتناب از عوارض داروهای روان‌پزشکی، عدم نیاز به انجام تمرین و تلاش، ادعای میان‌بر زدن برای رسیدن به مقصود (سلامت، ثروت، شغل، موقعیت اجتماعی، رفع اختلافات زناشویی و...) با این روش‌ها، و این که الغریق^۷ یَتَشَبَّهُ بکلِّ حشیش (آدم گرفتار در گرداب برای نجات خود به هر چیزی چنگ می‌زند)، خرافات ریشه‌دار بین مردم، تبلیغات فریبکارانه بسیار وسیع با ابزارها و روش‌های جدید، شایعات مبنی بر مفید بودن روش‌های متافیزیک در حوزه^۸.

نقد کلی پدیده‌های فراروان‌شناختی

اگر چه اغلب پدیده‌های فراروان‌شناختی با روش‌های علم تجربی قابل اثبات نیست، ولی از نظر اسلام روش‌های رسیدن به حقیقت و شناخت معتبر، تنها به علوم تجربی محدود نمی‌شود و ما باید از دلایل معتبر عقلی فلسفی و دلائل نقلی معتبر و متکی

۱. مجموعه آثار شهید مطهری، ج ۲۵، ص ۴۰۴

۲. برای اطلاع بیشتر به کتاب زیر مراجعه کنید: قبیلہ حیلہ (نگرشی بر کارنامه مدعیان معنویت و مهدویت)، جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، معاونت جامعه و نظام - مدیریت سیاسی. نیز می‌توانید برای تکمیل اطلاعات خود به نرم افزار هجوم خاموش کاری از بسیج مدرسه معصومیه قم، و ناقوس شیطان کاری از مرکز مطالعات و پاسخ‌گویی به شبهات حوزه علمیه قم رجوع کنید. افسون حلقه-ها (نقد حلقه‌ها) علی ناصری راد، نشر سایان، عرفان و سیاست، حمید پارس‌نیا، نشر بوستان کتاب.

۳. شبکه ماهواره‌ای نجات که برای تبلیغ مسیحیت است با افکار رضا صفا اداره می‌شود کسی که ادعا دارد من مسلمان بودم و از این دین سود نجستم ولی با اعتقاد به دین حضرت مسیح اهل کرامت و شفا شده‌ام. برای درک دروغ‌های ایشان نیاز به زحمت نیست نسبت‌های دروغ و ناروایی که به افکار مسلمانان می‌دهد مبین افکار انحرافی او است.

۴. تقدم عرفان بر درمان: با استفاده از مایه‌های معنوی و عرفانی - روان‌شناختی، بیماری‌ها را درمان کنند (عرفان‌درمانی) و در رویکرد دیگر استفاده از مبانی عرفانی برای توجیه درمان است. تقدم درمان بر عرفان: بیماری مانع راه کمال و خودشناسی است با درمان زمینه‌ای برای رسیدن به حالات و دریافت‌های باطنی و توجه به خدا است. در فرادمانی که زیر مجموعه عرفان کیهانی است، با کمک شعور کیهانی تلاش می‌کند به درمان بیماری‌ها بپردازند. (افسون حلقه‌ها، نقد و بررسی عرفان حلقه، علی ناصری راد، ص ۳۳)

۵. در خطاهای هاله‌ای ما گرفتار تممیم افرامی می‌شویم مثلاً وقتی یوگا به ما آرامش داد فکر می‌کنیم یوگا یا مربی آن، توانایی درمان اختلالات روان‌شناختی را هم دارد. یا وقتی هیپنوتیزم را دیدیم تصور می‌کنیم با این روش که برای ما تاژگی داشته می‌توان در همه جا بهره جست.

۶. بعد عقلی، منطقی، استدلالی، انتزاعی، فلسفی و خودآگاهی نسبت به حالات و هیجان‌های خود در مردان قوی تر از زنان است، ولی زنان قدرت عاطفی، قوه تخیل، تجسم ذهنی و تلقین‌پذیری بالایی نسبت به مردان دارند. زنان نسبت به مردان گرایش بیشتری به مسائل ماورایی، معنویت، اخلاق دارند. رکن: فصلنامه معنوی، الهیاتی و انتقادی، علل روان‌شناختی در گرایش به جنبش‌های

معنوی نوپدید، محمد حسین قدیری، ص ۸۲

۷. در روان‌شناسی شایعه می‌خوانیم که قدرت نشر شایعه برابر است با ابهام ضرب در اهمیت موضوع.

به وحی خطاناپذیر (قرآن و حدیث)، مکاشفات مطابق با عقل و نقل معتبر کمک بگیریم. بنابراین در رویارویی با پدیده‌های روان‌شناختی، روان‌شناسی اسلامی^۱ دستش بازتر است، ولی این به معنای پذیرش خرافات و ادعای بدون دلیل نیست. پدیده‌های فراروانی و طب مکمل مقوله‌هایی در حال گسترش و بحث برانگیز در سراسر دنیا هستند. دانشمندان زیادی به آنها به دیده تردید می‌نگرند؛ شاید تا اندازه‌ای به این دلیل باشد که معلوم شده است بسیاری از ادعاهای خارق العاده پیشین بر روش‌های آزمایشی مخدوش، استنتاج‌های نادرست یا حتی بر فریب و نیرنگ مبتنی بوده‌است. البته یافته‌های تجربی، بعضی از پدیده‌های فراروان‌شناسی مانند اندیشه‌خوانی (تله‌پاتی) را تا حدی اثبات می‌کند و آن را فراتر از امری تصادفی می‌داند. گرچه هنوز از لحاظ تجربی، در آزمایش‌هایی که برای اثبات پدیده‌های فراروانی انجام شده‌است، تردید وجود دارد، ولی پیش‌داوری هم نباید کرد. در برخی پدیده‌های فراروانی مانند قانون جذب و... پژوهش‌ها هنوز ناقص است. معیار مهم قوانین علمی اصل اثبات‌پذیری یا ابطال‌پذیری است. بدین معنا که قانونی از نظر علم موجه است که نقض و نفی نشود و تا تحقیقات کامل نشود نمی‌توانیم بر این فرضیه‌ها و احتمالات، نام نظریه یا قانون بگذاریم.^۲

ریچارد اس. شارف، مؤلف کتاب نظریه‌های روان‌درمانی و مشاوره، می‌گوید: برای هر یک از رویکردهایی مثل مراقبه، یوگا، هیپنوتیزم‌درمانی، رقص‌درمانی و موسیقی‌درمانی فصل مستقل نوشتیم، چرا که مانند نظریه‌های مطرح در روان‌شناسی مصرف ندارد و در مورد آنها تحقیقات زیادی نشده است و خصوصیات فنی نظریه‌های روان‌درمانی را ندارند.^۳

اگر چه نقد و نظر اجمالی و بررسی باورهای درست و نادرست درباره هیپنوتیزم، جن، بختک، فیلم راز و... در ذیل مباحث آنها بیان شده است. ولی دقت فرمایید ما در قسمت اول هر بخش با بیان مباحث فراروان‌شناسی یا طب مکمل قصد تأیید آنها را نداریم. در ابتدا در صدد بیان سخنان مدعیان این مباحث فراروان‌شناختی هستیم. برخی از نقدها در ضمن مباحث و برخی در ضمن پاسخ به سؤالات شرعی بیان شده‌است. از آنجایی که نقد «مبنایی»، «روشی» و «محتوایی» هر کدام از این مکاتب یا مباحث فراروان‌شناختی و طب مکمل مجال جداگانه می‌طلبد و از مقصود ما در این اثر فاصله دارد بنابراین برای آشنایی بیشتر با آنها و نقدشان به منابع زیر رجوع کنید:

معرفی منابع برای مطالعه بیشتر

- ۱- پایگاه موسسه بهداشت معنوی^۴
- ۲- پایگاه پرسمان دانشجویی^۵
- ۳- نرم افزار چندرسانه‌ای ویژه معنویت‌های نوظهور حقیقت ۲۰۱، موسسه علمی فرهنگی بهداشت معنوی، قم.
- ۴- آفتاب و سایه‌ها، محمدتقی فعالی، نشر نجم الهدی.
- ۵- نرم افزار آشنایی با مکاتب عرفانی، دکتر محمد تقی فعالی، واحد تکنولوژی آموزشی دانشگاه معارف اسلامی، قم.
- ۶- جنبش‌های نوظهور معنوی (جلد ۸)، محمد تقی فعالی، نشر سازمان ملی جوانان و نشر عابد، تهران.
- ۷- فصلنامه تخصصی مطالعات معنوی، سازمان تبلیغات اسلامی، پژوهشکده باقر العلوم، قم.
- ۸- نگاهی متفاوت به شیطان‌پرستی، حمیدرضا مظاهری سیف، حمزه شریفی‌دوست، موسسه علمی فرهنگی بهداشت معنوی، قم.

۱. روان‌شناسی اسلامی، علم مطالعه رفتار و فرایندهای روانی است که در بستر فرهنگ اسلامی تکون و رشد کرده است و از مبانی و پیش‌فرض‌های هستی‌شناسی، معرفت‌شناسی و انسان‌شناسی دینی تغذیه کرده است (رک: پژوهش و حوزه؛ فصلنامه پژوهشی و اطلاع‌رسانی، مسعود آذربایجانی، مناسبت‌های دین و روان‌شناسی، شماره ۲۵، ص ۱۳).

۲. <http://www.mums.ac.ir/main/fa/CIM> نیز رک: به بحث آینده نگرایی یا پیش‌گویی در سایت <http://hyposiran.com/index.php>

۳. هیأت مؤلفان، روان‌شناسی عمومی، ص ۲۰۹ و ۲۱۰ و ۲۱۶. مسعود آذربایجانی، روان‌شناسی عمومی، ص ۱۳۵. آفتاب و سایه‌ها، محمدتقی فعالی، ص ۳۷۰-۳۷۱.

۴. ریچارد اس. شارف، نظریه‌های روان‌درمانی و مشاوره، ص ۴۷۳.

۵. <http://www.behdashtemanavi.com>

۶. <http://nozohor.porsemani.ir>

- ۹- نگاهی متفاوت به قانون جذب، حمیدرضا مظاهری سیف، حمزه شریفی دوست، موسسه علمی بهداشت معنوی، قم.
- ۱۰- نگاهی متفاوت به عرفان حلقه، حمیدرضا مظاهری سیف، حمزه شریفی دوست، فاطمه مغیثی، موسسه علمی فرهنگی بهداشت معنوی، قم.
- ۱۱- نگاهی متفاوت به یوگا و مدیتیشن، حمیدرضا مظاهری سیف، حمزه شریفی دوست، موسسه علمی فرهنگی بهداشت معنوی، قم.
- ۱۲- نگاهی متفاوت به اشو، حمیدرضا مظاهری و همکاران، موسسه علمی فرهنگی بهداشت معنوی، قم.
- ۱۳- نگاهی متفاوت به افکار نیل دونالدوالش (گفتگو با خدا)، رسول حسن زاده، موسسه علمی فرهنگی بهداشت معنوی، قم.
- ۱۴- نرم افزار چند رسانه ای حقیقت یوگا، موسسه علمی فرهنگی بهداشت معنوی، قم.
- ۱۵- نرم افزار چند رسانه ای نقد عرفان حلقه، موسسه علمی فرهنگی بهداشت معنوی، قم.
- ۱۶- درآمدی بر عرفان حقیقی و عرفان‌های کاذب، شریفی احمدحسین، نشر صهبای یقین، قم.
- ۱۷- در جستجوی عرفان اسلامی، آیت الله محمدتقی مصباح یزدی، قم، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، قم.
- ۱۸- قبيله حلیه (نگرشی بر کارنامه مدعیان معنویت و مهدویت)، معاونت جامعه و نظام، مدیریت سیاسی، جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، ۱۴۲۹ق.
- ۱۹- سخنرانی عصر خرافه گرایی، دکتر حسن عباسی، سایت انجمن گفتگوی دینی.
- ۲۰- مستند شوک (رمالی و فالگیری)، شبکه سوم سیما، در تاریخ پخش: ۱۳۹۰/۱/۳۰
- ۲۱- مستند شوک (رمالی و فالگیری)، بررسی چند تکنیک شعبده بازی، شبکه سوم سیما، تاریخ پخش: ۱۳۹۰/۶/۱۶
- ۲۲- مستند شوک با موضوع رمالی و فالگیری شبکه سوم سیما، در تاریخ پخش: ۱۳۹۳/۷/۲۳

استفتائات شرعی در حوزه فراروان‌شناسی

عوامل زیر سبب شد تا در حوزه پدیده‌های فراروان‌شناسی و طب غیرمعمول پی نشر استفتائات فقهی باشیم:

- توجه به علل گرایش به روش‌های فراروان‌شناسی و طب غیرمعمول،
- فقر جدی تحقیقات علمی مناسب در اغلب حوزه‌های فراروان‌شناسی،
- جهل مردم نسبت به ماهیت این پدیده‌ها و خرافات متکی به فرهنگ و رسوم عوام
- سوء استفاده فرصت طلبان و شیادان از شرایط علمی نامناسب،

استفتائات و پاسخ به سؤالات شرعی در حوزه پدیده‌های فراروان‌شناسی و طب غیرمعمول، به سهم خود، گامی در علمی-شدن (روش‌های قابل اعتماد دینی و تجربی) و انتظام بخشیدن اصول و روش‌ها و تکنیک‌ها و دفع و رفع شیادان است. حال با این مقدمه، نخست به اختصار، در ابتدای هر بخش مهم‌ترین پدیده‌های فراروان‌شناسی و طب مکمل را بیان می‌کنیم و سپس به جمع‌بندی و نقد این مباحث می‌پردازیم و در آخر با پاسخ به سؤالات فقهی متخصصان روان‌شناس و روان‌پزشک و مراجعان این دیدگاه را از بعد فقهی نقد و بررسی می‌کنیم.

کلید پاسخ‌های این کتاب

همان‌گونه که در مقدمه جلد اول گفتیم اغلب این استفتائات جدید است و مانند آنها در استفتائات مراجع وجود ندارد. دفتر مراجع هم به دلیل کارها و استفتائات بسیار زیاد عملاً وقت نمی‌کنند به این همه سؤال که برای مشاغل، رشته‌های علمی و اصناف مختلف هم مطرح است پاسخ دهند؛ بنابراین از جناب حجت الاسلام و المسلمین سیدمحمدتقی علوی کمک گرفتیم چون اولاً از اساتید سطوح عالی حوزه هستند و به دلیل اشراف بر مبانی فقهی و اصولی مراجع (حفظهم الله تعالی) سال‌های متمادی در مراکز مختلف مانند نهاد نمایندگی ولی فقیه، مرکز ملی پاسخ‌گویی به شبهات حوزه علمیه قم، مرکز ملی پاسخگویی

به سؤالات دینی و... مدیر گروه و ناظر و ارزیاب علمی مباحث و سؤالات فقهی بوده‌اند. بنابراین ایشان در هر سؤال با تسلطی که بر مبنای دارند تلاش کرده‌اند نظر همه فقها را جمع کنند و اگر جایی اختلافی بوده خواننده را به نظر مرجع تقلیدشان ارجاع می‌دهند. برای سهولت در مشاوره فقهی، در آخر کتاب در جدولی شماره تلفن دفاتر مراجع تقلید و آدرس پایگاه اینترنتی ایشان آورده شده است.

قدردانی و سپاس

بر خود لازم می‌دانم دو سرور عزیزم تشکر و قدردانی کنم:
استاد بزرگوارم سیدمحمدتقی علوی که همچون جلد اول کتاب مشاوره زیر گنبد فیروزه‌ای با سعه صدر و دقت علمی خاص به استفتائات و سؤالات این کتاب پاسخ دادند.
دوست سخت‌کوش و با صفایم جناب حجت الاسلام و المسلمین حاج آقا اخوی مدیر مرکز مشاوره مأوا که مشوق نشر این استفتائات کاربردی و تازه بودند و هستند.

مصادف با شب ولادت حضرت علی اصغر (علیه السلام)

م. ح قدیری / ۱۳۹۴/۲/۸

ابوعلی سینا: اگر یک چیز عجیبی شنیدی، مادامی که دلیلی بر امکان یا عدم امکانش نداری رد نکن؛ و قبول هم نکن. بگو ممکن است باشد. انسان واقعی آن است که قبول و ردش بر معیار دلیل باشد، و هر جا که دلیل نبود «لا ادری» و «نمی‌دانم» بگوید.
(شهید مرتضی مطهری، تعلیم و تربیت در اسلام، ص ۲۸۱).